

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH INICJATYWY (bez oceny skutków)

Celem tego dokumentu jest poinformowanie opinii publicznej i zainteresowanych stron o pracach Komisji, aby umożliwić im przekazanie informacji zwrotnych i skuteczny udział w konsultacjach.

Zwracamy się do tych grup o przedstawienie opinii na temat przyjętego przez Komisję podejścia do wskazanego problemu i możliwych rozwiązań oraz o przekazanie nam wszelkich istotnych informacji.

TYTUŁ INICJATYWY	Unijne prawo ochrony środowiska i przepisy dotyczące pomocy państwa – dostęp do wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do decyzji w sprawie pomocy państwa
WIODĄCA I ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ	DG DG ds. Konkurencji, dział A3, Polityka i Wsparcie w zakresie Spraw dotyczących Pomocy Państwa
PRAWDOPODOBNY RODZAJ INICJATYWY	Do ustalenia
ORIENTACYJNY TERMIN	II kwartał 2025 r.
INFORMACJE DODATKOWE	<ul style="list-style-type: none"> - Ustalenia Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus (ACCC) w sprawie ACCC/C/2015/128 (Unia Europejska) są dostępne pod adresem: ACCC/C/2015/128 Unia Europejska EKG ONZ - Komunikat Komisji w sprawie „ustaleń przyjętych przez Komitet ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2015/128 w odniesieniu do pomocy państwa: analiza implikacji ustaleń i ocena dostępnych wariantów” (SWD(2023) 307 final) z 17 maja 2023 r.; EUR-Lex – 52023DC0307 – PL – EUR-Lex (europa.eu) - Konwencja z Aarhus - „Rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus” (rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 zmienione rozporządzeniem (UE) 2021/1767)

Dokument przeznaczony wyłącznie do celów informacyjnych. Nie przesądza on o ostatecznej decyzji Komisji co do tego, czy inicjatywa ta zostanie zrealizowana, ani o jej ostatecznej treści. Wszystkie opisane tu elementy inicjatywy, w tym jej harmonogram, mogą ulec zmianie.

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

UE i jej państwa członkowskie są stronami [konwencji z Aarhus](#) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska („konwencja z Aarhus”). UE wdrożyła swoje przepisy w odniesieniu do instytucji i organów UE [rozporządzeniem \(WE\) nr 1367/2006](#) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. zmienionym rozporządzeniem (UE) 2021/1767 z dnia 6 października 2021 r. („rozporządzenie w sprawie konwencji z Aarhus”). Decyzje w sprawie pomocy państwa, w przypadku których Komisja działa jako administracyjny organ odwoławczy zgodnie z postanowieniami Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),

są wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia w sprawie konwencji z Aarhus.

Komitet ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus (ACCC) stwierdził, że nie zapewniając żadnej procedury przewidzianej w art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus dającej członkom społeczeństwa dostęp do procedur administracyjnych lub sądowych pozwalających zaskarżyć decyzje w sprawie środków pomocy państwa podjęte przez Komisję Europejską na podstawie art. 108 ust. 2 TFUE, które naruszają prawo Unii dotyczące środowiska, UE nie przestrzega art. 9 ust. 3 i 4 konwencji z Aarhus ([ustalenia ACCC](#)).

12 lipca 2021 r. w kontekście nowelizacji rozporządzenia w sprawie konwencji z Aarhus Komisja [zobowiązała się](#) do podjęcia w następstwie ustaleń ACCC działań polegających na analizie implikacji i ocenie dostępnych wariantów, z uwzględnieniem przepisów prawa Unii dotyczących pomocy państwa. Komisja przeprowadziła konsultacje z zainteresowanymi stronami i 17 maja 2023 r. przyjęła [komunikat](#) („komunikat”). W komunikacie zauważono, że stanowiska zainteresowanych stron odnośnie do przedstawionych im wariantów były podzielone, co wzmacnia potrzebę dalszej starannej oceny w celu znalezienia optymalnego rozwiązania. Komisja stwierdziła w komunikacie, że aby zapewnić zgodność z ustaleniami ACCC, konieczne jest dostosowanie istniejących ram prawnych lub podjęcie równoważnych środków. Projekt takiego dostosowania powinien zachować efektywność kontroli pomocy państwa i w jak najbardziej wydajny sposób uzupełniać możliwości odwoławcze na szczeblu krajowym.

Problemy, którym ma zaradzić inicjatywa

Inicjatywa ma stanowić odpowiedź na ustalenia ACCC dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w unijnym otoczeniu prawnym, z uwzględnieniem szczególnych cech pomocy państwa.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Art. 109 TFUE

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

UE i państwa członkowskie są stronami [konwencji z Aarhus](#). W sprawie ACCC/C/2015/128 Komitet zaleca, aby Komisja podjęła niezbędne środki ustawodawcze, regulacyjne i inne, aby zapewnić dostęp do procedur administracyjnych lub sądowych umożliwiających zaskarżenie konkretnych decyzji w sprawie środków pomocy państwa sprzecznych z prawem Unii Europejskiej dotyczącym środowiska. Biorąc pod uwagę charakter prawny możliwych środków mających na celu odniesienie się do ustaleń ACCC, takie działanie można podjąć wyłącznie na szczeblu UE.

B. Co ma osiągnąć inicjatywa i w jaki sposób?

W następstwie międzynarodowych zobowiązań podjętych przez UE jako stronę konwencji z Aarhus Komisja dąży do opracowania nowej procedury, w ramach której zagwarantuje się dostęp do wymiaru sprawiedliwości w kwestiach dotyczących środowiska w odniesieniu do decyzji UE w sprawie pomocy państwa, które są istotne w kontekście ustaleń ACCC.

Nowa procedura skoncentruje się na charakterystycznych cechach przepisów dotyczących pomocy państwa i ich skuteczności, w tym szybkości procedur UE. Uwzględni również rolę, jaką pomoc państwa odgrywa w dalszym rozwoju gospodarczym poprzez wspieranie realizacji różnych polityk UE, na przykład Europejskiego Zielonego Ładu, oraz zapewnianie stabilności gospodarczej i finansowej rynku wewnętrznego w przypadku kryzysu. Komisja chce zapewnić, aby nowa procedura była proporcjonalna do celów, które mają zostać osiągnięte. Szczególna uwaga zostanie poświęcona wpływowi nowej procedury na różne

aspekty, takie jak warunki inwestycyjne i obciążenie administracyjne. Komisja zmierza do dostosowania istniejących ram prawnych lub wprowadzenia równoważnych środków w celu ustanowienia nowej procedury umożliwiającej dostęp do wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do decyzji w sprawie pomocy państwa, które są istotne w kontekście ustaleń ACCC. Komisja rozważy m.in. zakres decyzji objętych nową procedurą, a także obowiązujące terminy. Nowa procedura pozwoli również ocenić, z perspektywy zasad pomocniczości i proporcjonalności, wszystkie problemy, które inicjatywa ma rozwiązać, jak i wszelkie prawdopodobne skutki. Komisja skorzysta z możliwości przewidzianego dostosowania istniejących ram prawnych lub wprowadzenia równoważnego środka, aby w razie potrzeby dokonać również innych zmian dostosowujących odpowiednie instrumenty prawne zgodnie z praktyką Komisji i orzecznictwem sądów UE, w tym przeanalizować możliwości uproszczenia obciążeń administracyjnych.

Prawdopodobne skutki

Obecna inicjatywa będzie prawdopodobnie miała różne skutki, m.in. dla:

- procedur dotyczących pomocy państwa, w tym szybkości i pewności prawa;
- beneficjentów pomocy państwa;
- decyzji inwestycyjnych na rynku wewnętrznym, w tym dotyczących celów polityki UE, w szczególności w odniesieniu do globalnej konkurencyjności UE i celów Zielonego Ładu (w tym niezbędne finansowanie ze środków publicznych w celu wsparcia zielonej transformacji w różnych sektorach);
- dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska;
- zasobów instytucji UE, państw członkowskich (w tym obciążenie administracyjne) i innych zainteresowanych stron;
- kosztów przestrzegania przepisów;
- kosztów finansowania, w tym kosztów związanych ze zwiększonym ryzykiem sporów sądowych, szybkością postępowań oraz innych kosztów społecznych i gospodarczych.

Celem inicjatywy jest zrównoważenie tych kosztów, aby zapewnić zgodność z ustaleniami ACCC.

Monitorowanie w przyszłości

Komisja będzie monitorować funkcjonowanie nowej procedury i realizację jej celów.

D. Lepsze stanowienie prawa

Ocena skutków

Zgodnie z zasadami „lepszego stanowienia prawa” ocena skutków nie jest konieczna, „jeżeli Komisja ma ograniczony wybór lub nie ma wyboru”. W swoim komunikacie Komisja stwierdziła, że zapewnienie zgodności z ustaleniami ACCC w sprawie ACCC/C/2015/128 wymaga dostosowania istniejących ram prawnych lub wprowadzenia równoważnego środka oraz że utrzymanie status quo nie jest możliwe.

Komisja przygotuje analityczny dokument roboczy służb Komisji, który będzie zawierał ocenę zakresu, treści i prawdopodobnych skutków inicjatywy zaproponowanej przez Komisję. Prawdopodobne skutki będą obejmować skutki dla decyzji inwestycyjnych na rynku wewnętrznym, beneficjentów pomocy państwa, instytucji UE i zasobów państw członkowskich, w tym dla związanych z nimi kosztów. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na skutki dla inwestycji na rzecz zielonej transformacji gospodarki UE oraz skutki dla obciążenia administracyjnego. W dokumencie roboczym służb Komisji oceniona zostanie również zgodność inicjatywy z zasadami pomocniczości i proporcjonalności.

Strategia konsultacji

Komisja przeprowadziła konsultacje z zainteresowanymi stronami w 2022 r. w trakcie

przygotowywania komunikatu (dwa seminaria dla zainteresowanych stron z udziałem organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska, środowiska akademickiego, prawników, organów publicznych i przedsiębiorstw oraz otwarte konsultacje publiczne z tymi samymi zainteresowanymi stronami). Komisja kontynuowała otwarte dyskusje z zainteresowanymi stronami i uczestniczyła w okrągłym stole zorganizowanym 20 września 2023 r. przez ClientEarth we współpracy z Grupą Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim (bardziej szczegółowe informacje można znaleźć w [protokole z warsztatów](#)).

Ponieważ w komunikacie wykazano potrzebę dalszej oceny, podjęte zostaną następujące działania w celu zebrania dowodów i opinii zainteresowanych stron: ukierunkowane konsultacje koncentrujące się na wpływie nowej procedury na realizację polityki UE, na decyzje inwestycyjne podejmowane przez środowisko biznesu oraz na zasoby instytucji UE i państw członkowskich, na temat których Komisja nie dysponuje obecnie wystarczającymi informacjami. W celu zebrania brakujących informacji Komisja zamierza skonsultować się ze środowiskiem biznesu i właściwymi organami publicznymi zajmującymi się kwestiami pomocy państwa i ochrony środowiska. Ukierunkowane konsultacje odbędą się prawdopodobnie w II kwartale 2024 r. W razie potrzeby Komisja może zorganizować kolejne obrady okrągłego stołu lub warsztaty z zainteresowanymi stronami.

Powody prowadzenia konsultacji
Grupa docelowa